

PLAGIAT SAU REZUMAT ?

Dintr-o definiție pe care ne-o propune Mihai Moraru în „Scinteia tineretului”¹ aflăm că : „Pentru a considera un text plagiat este absolut necesar ca autorul II să nu schimbe nici un cuvânt din textul primului autor... (altfel) avem de-a face cu rezumate”. Reținem definiția, deoarece într-un alt număr din anul 1976 al aceluiași cotidian² am citit articolul intitulat „**Un capitol al istoriei filozofiei românești**”, din serialul „Origini”, susținut în exclusivitate de Ion Horațiu Crișan. Parafrazându-l pe Mihai Moraru, putem spune că I.H.C. folosește copios peste tot și preia conștiincios, schimbând doar unele cuvinte, paragrafe întregi din studiul nostru din anul 1972 „**Despre necesitatea includerii unui capitol privind cultura spirituală a dacilor în istoria filozofiei din România**”.³

Cercetătorul clujean își atribuie dezinvolt prioritatea propunerii — evidentă chiar în titlurile celor două texte comparate. Probabil pentru că studiul nostru a apărut într-o publicație științifică din provincie (extrasele omițând să menționeze titlul revistei și locul tipăririi, deși articolul este citat în „Bibliografia istorică a României”, redactată chiar la Cluj-Napoca), autorul II preia în rezumat, fără să ne citeze măcar o dată, concluziile cercetării noastre, precum și sintagme care ne aparțin, de genul:

I.H.C. :

a — „Evident că tabloul prezentat este exagerat... se cuvine reținută existența în societatea daco-getică... a unor preocupări filozofice. Relatările lui Iordanes nu sînt singulare. Ele se alătură altor autori antici care ne spun același lucru. Pe baza acestora putem formula con-

E.F. — G.M. :

a — „Astfel... (Iordanes) menționează expres existența unor filozofi și a unor preocupări de filozofie pe teritoriul patriei noastre în antichitate... Oricît de exagerată ar părea această relație, ea este întărită de multe alte știri privitoare la interesul daco-geților pentru filozofie... Observăm din aceste iz-

1. De ce este necesară critica criticii..., în „Scinteia tineretului”, nr. 8513 din 5 octombrie 1976.

2. „Scinteia tineretului”, nr. 8400 din 25 mai 1976.

3. v. „Crisia”, Oradea, 1972, 2, pp. 149—154 ; cf. **Bibliografia istorică a României**, IV. 1967—1974, E.A., București, 1975, titlu! 2158, p. 113.

cluzia că la daco-geți au existat preocupări speciale de etică, politică, logică și filozofie a naturii cu nuanță chiar materialistă ce se baza pe unele observații științifice“.

b — „Însuși marele filozof Platon este cel care ne dă câteva modele de gândire dialectică luate din lumea daco-getică (tracică - n.n.): unitatea corpului..., raportul dintre întreg și parte, dintre cauză și efect ș.a.“

c — „Sensul social și politic al acestei mitologii poate și trebuie să fie descifrat“.

d — „Iată temeuri suficiente pentru a susține că acest capitol de filozofie (istoria filozofiei — n.n.) va trebui să-și găsească locul ce i se cuvine în istoria filozofiei românești“.

e — „Mitologia (gândirea - n.n.) daco-getică a fost comparată de către autorii antici cu alte curente filozofice principale ce dominau în acea vreme“.

f — „Civilizația spirituală a poporului român este evident că nu s-a născut din nimic și abia în feudalism. Ea reprezintă o continuare firească a creațiilor pe multiple planuri ale culturii daco-romane și în chip firesc ea implică și concepții filozofice“.

g — „O cercetare de acest fel va pune cu siguranță în evidență vechimea și continuitatea de idei filozofice, originalitatea gândirii românești...“⁴

voare existența unor preocupări speciale de etică, politică, logică și filozofie a naturii cu nuanță materialistă, bazată pe unele observații științifice“.

b — „Dintr-un text laudativ al marelui filozof Platon aflăm câteva idei și principii dialectice ale lui Zamolxis cu privire la : unitatea corpului, raportul dintre întreg și parte, dintre cauză și efect, analiza multilaterală a fenomenelor ș.a.“

c — „...Se ivește necesitatea de a surprinde sensul social și politic al mitologiei daco-geților, precum și a coloniștilor greci din Dobrogea“.

d — „Fundamentarea unui capitol de istoria filozofiei și gândirii social-politice antice din România este, credem, evidentă“.

e — „Pentru cercetarea aspectelor filozofice la geto-daci este necesar să se facă referiri și la conținutul unor concepții filozofice grecești și egiptene, despre care mulți autori antici spun că i-au influențat pe filozofii daci“.

f — „...Civilizația spirituală a poporului român nu s-a născut din nimic și abia în feudalism, ci reprezintă o dezvoltare firească a unor concepții filozofice și creații culturale ale populațiilor antice de pe teritoriul României“.

g — „Cercetarea și valorificarea monografică a acestei teme ar clarifica multe probleme privind : vechimea și continuitatea unor idei filozofice pe teritoriul României, originalitatea gândirii românești...“⁵

4. Ibidem.

5. Ion Horațiu Crișan, art. cit.

Avînd în vedere totala lipsă de originalitate a articolului lui I.H.C., vizibilă oricărui cititor care ia cunoștință în paralel de cele două texte, considerăm că sînt de-a dreptul inutile expresii ca : „putem formula concluzia“, „se cuvine adăugat“, „nu putem fi de acord cu afirmații“, „toate cele pe care le-am arătat dovedesc“, „după opinia noastră“ ș.a.

Mai curios este faptul că autorul unei monografii apreciate despre „Burebista și epoca sa“ nu reușește în articolul citat să aducă măcar o idee nouă, un argument în plus, un citat sau un exemplu care ne-a scăpat. Ba mai mult, în încercarea de a reformula ideile noastre, I.H.C. face și cîteva erori, atît din domeniul istoriei cît și din cel al filozofiei, pe care le-am însemnat în paranteze la citatele de mai sus.

I.H.C. se oprește numai la studiul care i-a fost la îndemînă și care cuprinde doar un aspect al cercetărilor noastre, încă susceptibile de completare, despre civilizația spirituală a geto-dacilor. Necunoscîndu-le pe unele și nefiindu-i accesibile altele,⁶ I.H.C. polemizează în 1976 cu autorii unor lucrări pe care noi le-am criticat încă din 1971.⁷ deși între timp au apărut noi tratate în domeniile respective, care într-un fel sau altul conțin aprecieri asemănătoare, ceea ce ne-a îndemnat ca în studiile publicate ulterior să ne reformulăm exemplele critice.⁸

Nu exact același lucru îl putem spune despre articolul lui Ion Dragu, apărut într-un număr din același an, 1976, al revistei „Învățămîntul liceal și tehnic profesional“.⁹

Stîngăciile unora dintre formulările sale și inexactitatea unor exemple luate din surse indirecte (par. 5, 8, 12, 13, 14 ș.a.) evidențiază faptul că profesorul emerit I.D. nu a avut la dispoziție un text integral al

6. Semnificația unei aniversări și adevăratele începuturi ale studierii logicii în România, în „Acta Valachica“, Tirgoviste, 1972, pp. 305-312, comunicare ținută la Tirgoviste în 4 decembrie 1971 (cf. **Bibliografia istorică a României**, vol. cit., titlul 9048, p. 435); **Adevăratele începuturi ale studierii filozofiei și literaturii în România**, comunicare la Simpozionul organizat de Academia R. S. România la Pucioasa, 17 decembrie 1972 și la Sesiunea științifică a Societății române de bibliofilie, Tirgoviste, 21-23 decembrie 1972; **Principii ale prezentării muzeistice a vieții academice românești**, comunicare la Sesiunea științifică organizată de Academia R. S. România, București, 17-19 ianuarie 1974; **Cetățile pontice dobrogene — porți de penetrare a filozofiei și logicii greco-romane în cultura geto-dacilor**, comunicare la sesiunea științifică „Pontica“, Constanța, 27-29 octombrie 1974; **Componente ale filozofiei orientale în concepția despre lume a geto-dacilor**, comunicare la sesiunea organizată de Asociația de studii orientale din R.S. România, Tirgoviste, 24-25 mai 1975.

7. Istoria gîndirii sociale și filozofice în România, Ed. Academiei, 1964; **Materialism dialectic**, E. P., Buc., 1964.

8. Începuturile filozofiei și literaturii în România, în „Chronica Valachica“, Tirgoviste, 1973, pp. 247-256; cf. și „Forum“, nr. 3, martie 1973; „Tribuna școlii“, nr. 76 din 30 decembrie 1972, „Studii“ — revistă de istorie, nr. 3/1973; „Contemporanul“, nr. 9/1372 din 23 februarie 1973.

9. Pămîntul patriei — o veche vatră de cultură și civilizație, în rev. „Învățămîntul liceal și tehnic profesional“ nr. 4, aprilie 1976, pp. 6-7 și coperta III.

unuia din studiile noastre pe această temă, ci, probabil, numai rezumatul unei comunicări susținute la sesiunea științifică a Muzeului Național.¹⁰

Surprinde însă și aici faptul că reîntîlnim nu numai concluziile și propunerile noastre — aduse însă la tematica revistei care găzduiește articolul — ci chiar unele expresii și exemple folosite de noi anterior.

Ne bucură totuși faptul că pledoaria noastră pentru includerea respectivului capitol în istoria filozofiei românești a găsit audiență nu numai la reuniunile științifice la care am participat,¹¹ ci și în coloanele presei. Am subscris anticipat — încă de la începutul cercetării noastre — la sugestia finală din articolul lui I.H.C. privind necesitatea colaborării între un filozof și un specialist în istorie veche (ca și în cazul nostru).

EUGEN FRUCHTER.
GABRIEL MIHAESCU

10. Contribuția gândirii antice din Dacia la conturarea profilului spiritual al poporului român, comunicare la Sesiunea științifică a Muzeului Național, București, 13-14 decembrie 1974; v. și Semnal, în „România liberă” nr. 9419 din 6 februarie 1975.

11. Interferențe mediteraneene în cultura geto-dacilor și Gîndire filozofică. Instrument logic și cod etic la traco-geți, comunicări la cel de al II-lea Congres internațional de tracologie, București, 4-10 septembrie 1976; cf. și art. nostru: Muzeul — mai activ angajat în popularizarea istoriei noastre culturale, în „Scînteia” nr. 10602 din 21 septembrie 1976; cf. și „România literară”, nr. 37 din 9 septembrie 1976.